

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr PÁL ERNŐ

ÜGYVÉD.

SZÉPIRODALMI FŐMUNKATÁRS: **Fülei Sz. Lajos.**

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 15. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért, más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

A sirások.

Igen sok embernek elkerülte a figyelmét a mai zavaros politikai helyzetben az a tény, melylyel Bécsben a monarchia intéző körei a darabont-kormány segítségével sirt ástak az önálló vámterületnek.

A tábornagy ügencsapata annyira ment, hogy nem respektálva az 1899. évi XXX. t. cikket, megkötötte a vámszerződést Olasz- és Németországgal, még pedig 1917-ig. Ezzel sirt ástak az önálló vámterületnek.

Nézzük csak, mit mond az 1899. évi XXX. t. c? Ez a törvény 4. §-ában kimondja, hogy az eddig fennállott közös autonóm vámterület, a szerződésnek lejárta előtt, új közös autonóm vámterülettel helyettesítendő.

Kimondja, hogy *ig az új vámtarifa meg nincs szavazva, a külfölddel tárgyalások nem kezdhetők.*

Pedig, mint tudjuk, se a képviselőház, se a főrendiház meg nem szavazta, ennek dacára úgy Goluchovszky, mint a tábornagy mégis már hónapok óta tárgyal a külfölddel.

Kimondja a törvény továbbá, hogy *jogunk van külön szerződések kötéséhez és felmondásához és végül az 5. §-ban kimondja, hogy ha a viszonyosság Ausztria részéről megsértetik, azonnal életbe léptethetjük az önálló vámterületet.*

Látható ebből, hogy a közös autonóm vámterületnek a tárgyalások megindulása előtt törvénybe kell iktatva lennie, vagyis a parlamentnek el kell fogadnia.

Mig a parlament meg nem szavazza ezt az új autonóm vámterület-tervezetet, addig szerződéseket kötni a közös vámterület alapján nem szabad.

Ugy de ám ez a gyönyörűséges vigéckormány, mely előtt se Isten, se ember, se törvény, se alkotmány nem szent, mit törődik az ily szabályokkal. Tulajdoni magát a szentesített törvényeken és vakon gázol keresztül most már minden. Elföldeli az önálló vámterületet s e sirásos darabontok egyszerűen kitörölték a törvénytárból az 1899. XXX. t.-cikket.

Nagyon butának látja azonban Fejérváry uraság a magyar közönséget, ha azt hiszi, hogy át nem lát e vaskos törvénysértéseken. Mert ha a közös vámterület a parlament meg nem szavazta, akkor már nem a közös, de csakis az önálló, csakis Magyarországnak számára készített ma-

gyar autonóm vámtarifa alapján lehet és szabad tárgyalni.

Ámde jött a parancsolat, fekete-sárga pecsét alatt a Burgból, hogy „es muss sein“, a magyar nemzetet le kell törni s a sirások kezükbe kapják az ástót, ásnak... ásnak. Hej pedig a közmondás azt mondja, hogy „aki másnak vermet ás...“

De oda se neki, gondolják az érdekes ágensek, az országunk ez időszertint átkai; a témérdek törvénytelenségek és galádások már ugys pyramidalis oszlopot képeznek. Jó lesz ez az oszlop siremléknek az elföldelt magyar alkotmány és önálló vámterület fölé.

Mi meg székely atyámfiai, kössünk gyászfátyolt kalapjaink mellé, mert szomorú időket élünk, árvák lettünk s maholnap nem lesz semmink, csak a mult dicső emléke, meg a jelen sivár képe s mikor könybeborult szemünkkel feltekintünk a magas egekre, ott látandjuk a sötét, borus és vigasztalan jövőt.

K. Mártonffy Imre.

Neves hősök.

Irta: Szederkényi Nándor orsz. képviselő.

Az ország különféle vidékein szerte folyik a harc. Katonáság, lovasság felvonulása, csendőrszuronyok villogása a vármegyék székhelyein, már az ágyuk dübörgése sem hiányzik, hogy a fiókabszolutizmus képe teljes legyen.

Az ország kinevezett adminisztrátorai, szolgálói tartják bevonulásukat a vármegye székházába, hogy a vármegye közönsége előtt, szokott módon az esküt letegyék.

Micsoda bevonulása ez az országos kormány kinevezettjének. Egyedül ül kocsiában, környezve szuronyerdővel, hogy a láttára felháborodó közönség haragja s megvetése kitörésétől baja ne essék, mig fedél alá juthat. Nincs annyi hajszála fejének, amennyi átok és szitok éri utjában azt az országos kinevezettet, aki esküt jön tenni a közönség előtt, azon közönség előtt, mely undorral és megvetéssel fogadja, mint hazájának, alkotmányosságának gonosz ellenségét, hóhér szerepre vállalkozó bérszolgáját.

A vármegyék népe, közönsége összhangzó önérettel állják útját a bérszolgáknak. A szuronyok védelme alatt mégis bevonulnak a székházba s a hideg szuronyoknak elszavalják az eskümintát s azután ugyanazon szuronyok védelme alatt, az alkotmányhoz hű vármegyei tisztikar ellen megkezdik a erőszak alkalma-

zását, a megfélemlítést, a felfüggesztést, hogy vagy megtörjék s a törvénytelen parancs teljesítésére eszközül adja magát s legyen osztrák zsoldos, — vagy hivatalától megfosztatván, családjával, télvíz idején az elpusztulás martaléka legyen.

Nemcsak az ország alkotmánya felett örködő vármegyék közvetlen parancsa, hanem a törvény s az arra letett tiszti eskü áll a tisztikar, mint végrehajtó közeg háta mögött, hogy első sorban teljesítse alkotmányos kötelességét s egy lépést se engedjen, mint hű katonája a vármegyének és törvénynek — a jog alapjából, a törvénytelenül feltolakodó kormánypríbékeknek.

E harcban tehát első sorban állnak a vármegyék tisztikarai, szemben a hatalom szuronyai élén támadó megfélemlítőkkel. A harc előttünk folyik. Abauj, Csongrád, Zemplén, Pest és más vármegyék hazafias tisztviselői már is szenvedik az üldöztetést, a felfüggesztést, az elmozdítást, a kenyerüktől való megfosztást. Következnek a többi vármegyék is.

Mekkora önfeláldozás és hűség az alkotmányhoz nyilvánul meg, elmondhatni az egész vonalon, az ország minden részében, a tisztikarok részéről a durva önkény és hatalom ezen jogtörő erőszaka ellen. Inkább választják a halált, a nyomort, a szenvedést, hogysem osztrák szolgává törpüljenek.

Ha Kossuth Lajos leborult a nemzet áldozatkészsége előtt, midőn a kétszázézer honvédek megszavazták: nekünk is mélyen le kell borulnunk a vármegyék tisztikarának önfeláldozó készsége előtt.

1848—49. a névtelen hősök kora volt, kik dicsőséges csatákban onták véréket. Most a neves hősök korát éljük s a napi sajtó hirdeti az önfeláldozó s a szolgálai megadásra nem kapható, nem alkuvó tisztviselők neveit, kik már is viselik a pribékektől, a szuronyok éléről reájok mért csapást, a jólkiérdemelt kenyerüktől való megfosztást.

E nemes, hazafias önfeláldozás példája reánk is nagy kötelességet hárít. Minden hazafi véssé emlékebe a mostani hősök neveit, hogy mint csak az idő megengedi, hálás elismerésünkkel jutalmazzuk önfeláldozásukat.

De addig is karoljuk és ölöljük kebelünkre azokat, kik gyámolításra szorulnak. A vármegyékben alakult alkotmányvédő bizottságok csak úgy teljesíthetik feladatukat, ha a nagyközönség áll a hátuk mögött.

Nem szabad megengedni, hogy a pribékektől sujtott tisztviselők családjaikkal már most is nyomort szen-

vedjenek. A hazafiak száma milliókra megy. Az üldözöttek száma százakra mehet egyelőre, kikről gondoskodnunk kell.

Teljesítsük kötelességünket a neves hősökkel szemben!

A politikai helyzetről.

A politizálók.

(D) Az ország magyarsága között két nevezetes csoportot különböztethetünk meg u. m. a nemzet zömét, mely hallgat, megy a maga útján, lassu küzdelmet folytat a nemzet jogaiért és egy vonalat nem hátrál, mert látja, hogy jogfeladás avagy engedés a leveréssel azonos, ezek közül az ország utolsó polgára is tudja, hogy e lázas állapot bár anyagi romlásokkal járhat, de azoknak a bécsi akarat szerinti megszüntetése a nemzet elpusztulását vonja maga után. Ezeknek vezetőiben nagy értelmet, önzetlenséget, szilárd hazaszeretetet, nagy mérsékletet, de semmi félelmet nem fedezünk fel, kik ragaszkodnak a hamisítatlan nemzeti hagyományokhoz, következetesek a nemzet multjához és saját elveikhez Kik nem csürnek-csavarnak, hanem követelik a nemzet számára azt, a mely minden nemzetnek veleszületett joga és a melyből semmit sem szabad engedjen, ha nem akar a nemzetek sorából kitöröltetni.

Másik oldalon vannak a politizálók, kik bár ingadozó talajon vannak, de ide akarják csalni a nemzetet és ha az önként nem mozdul, erőszakkal vagy félrevezetéssel törekednek céljukat elérni. Ezen csoportba tartoznak az u. n. vezetők, a kormányzó politikusok, kik pártoroknak hirdetik magukat, de bizony csak farkasok, kiknél csak becsvágyat, önzést, emberek iránti megvetést látok és szertelen szolgágot. Kik belé kapaszkodnak a trón cifraságába, de nap-nap után rugják ki magok alól a biztos talajt, mig a mindent elnyelő semmisségbe le nem zuhannak. Ezek törekednek részint saját magok, részint mindenre kész komisz eszközeikkel megvetést érdemlő érveik elétálatása után a nemzetet maszlagosítani. Ezen csoporthoz sorolom a béke közvetítőket is, kik ösmerik Bécs kotyvalékfőző csontkamaráját, tisztába vannak, hogy nálok a béke, a nemzet leverése és mégis beállanak békeközvetítőnek, melynek még a hangoztatása is most árulást jelent, mert az a nemzet állatását, a küzdelem gyengítését jelenti. Ide sorolom a kishitűeket, kik behunyják lomha szempilláikat, mint az éjmadár a nap elől, kik nem akarják látni, hogy

a nemzetre virrad, csak ébernek kell lenni és ne tunyan vissza esni régi megszokott alvásunkba.

Félre ezekkel az erőlködő politikával, dobja ki a magyar társadalom kebeléből, avagy gázoljon keresztül rajtuk, mert ezek akadályok célunk elérésénél. Vezessen bennünket tiszta hazaszeretettel, a multakban gyökerező bátorsággal, mely az észből indul ki és igen eltérő ama testi elragadtatástól, melyet erős szesz italokkal, zenével és szónoklattal idéznek elő csak. Ne hallgassunk azon politizáló, álokoskodókra, kik a nemzet figyelmét a küzdelem alapokai felől el akarják terelni csupán azért, hogy ideig-óráig tartó uralmat biztosítsanak maguknak. Félre a pokol szülötteivel!

Főispánok a királynál.

Az ujonan kinevezett főispánok e hét folyamán jelentkeznek a királynál. Ha végig tekintünk soraikon, azonnal látjuk, hogy ösmerős alakok, kik úgy ragaszkodnak a hatalomhoz, mint az osztriga és szivacs a sziklahoz; olyan emberek, kik untalan változtatják legelőjüket, oda költözve, hol a kémény füstje vastagabb és ahol a tüzhely csillogóbb; kik szerencsésjüket mindenféle szolgáltság és kellemetlenség tüskén-bokrán át vadásszák, kik egy pillanatot sem vesztenek el, kik nem szalasztják el az alkalmat, kik előtt mindenkor nem annyira a becsületesség, mint inkább az ügyesség és megélhetés szempontja az irányadó, kik elfogadják mind azt, amit nekik adni akarnak és akik soha sem törődnek annak az árával, amit elnyerni ohajtanak.

A mi főispánunk a király előtti tisztelgésben, ezen a roboton tul esett. Vajon nem-e látta saját sorában Laberius sorsát ismételn, kit Cezár hatalma szinpadra tolt, siránkozik a gyalázon, mely ott érendi hatvanadik évét; s hogy ki

hazából, mint római lovag távozott, oda mint bohóc térend vissza.

A király Budapesten.

Hir szerint, a király Budapestre jön. Ugy mondják, közeledni akar a nemzethez, mi inkább hisszük, hogy az új főispánokhoz. De bármint legyen is, a nemzet nem zárkózik el, sőt örömmel fogadja, sajnos, vendégének tekinti, bár jobb szeretnők hazánk első magyar emberének, azonban szentül hiszem, hogy a velünk született vendégszeretet nem fogja elfeledtetni egyetlen vezetőnkkel sem, hogy a nemzetnek jogos követelése van és ezeknek meghiusulása a nemzet megsemmisítését vonja maga után, mely pedig a legkegyelmesebb királyi kegyért is igen nagy ár lenne.

Nőgyuleti közgyűlés.

A nőgyűlés január 21-én, a tagok élénk érdeklődése mellett, népes tisztújító közgyűlést tartott, amelyet Damokos Andorné, mint elnök, tartalmas és formás beszéddel nyitott meg.

Ezt követte a titkári jelentés, amelynek tárgyalása rendben a közgyűlés köszönetet mondott úgy Bod K. (b. mint Nagy E. volt titkárnak is, a buzgó működésért; özv. Kassai Endrénének a szegény tanuló gyermekek felruházása körül tanúsított tapintatos és körültekintő fáradozásáért. Nehai özv. Kiss Ferencné volt tb. alelnök emleket pedig a közgyűlési jegyzőkönyvben is megörökítették.

Ezután a számadás vizsgáló bizottság jelentését tárgyalták és örvendetes tudomásul vették, hogy az egyesület vagyona 20393 K. 50 fillérré emelkedett.

Mint hogy a számadásokat a választmány is teljesen rendben találta, közgyűlés Felegyházi A. penztárosnak az odaadó és lelkesmerek-

tes pénzkezelésért elismerő köszönetet mondott és őt az 1905. évi számadás terhé alól, a szokásos fentartással felmentette.

Végül tisztújítás volt és elnök, miután maga és társai nevében köszönetet mondott azon bizalomért, szeretetteljes támogatásért és buzgó együtt működésért, amelyet minden alkalommal tapasztalt: helyét elhagyva, távozott.

Közgyűlés a tisztviselők — és választmány, — de kivált az elnök iránt való hálás köszönetének jegyzőkönyvbe iktatása után, özv. Kabos Karolynét kérte fel, hogy — mint kor-elnök — a választást fogantossítsa.

Korelnök, miután a titkos szavazást senki se kérte — és miután az eddig működött tisztviselők újra megválasztása iránt tett indítványt a közgyűlés tagjai lelkes és egyhangú eljenzéssel fogadták: — kijelentette, hogy az 1906-tól kezdődő 3 éves ciklusra, nyílt — és egyhangú választás folytán, a tisztviselők kara és a választmány — a szükséges pótló kiegészítéssel — így alakult meg:

Elnök Damokos Andorné. Alelnökök Homolai Lajosné, özv. Szabadi Ferencné. Rendező elnök Demény Ferencné. Penztáros Felegyházi Antal Ellenőr Vargha Ida. Jegyző özv. Kassai Endréné. A titkári teendőket pedig, az idő szerint, Bod K. tb. titkári végezi.

Nő választmányi tagok sorába, az időközben eltávozás folytán megüresedett helyekre, megválasztottak Dolnai Róbertné, Matéffi Domokosné, Nosz Gusztávné, Rösler Karolyné, ifj. Török Pálné és Vajda Ferencné; a többi 19 helyen a régi tagok maradtak.

A 24 férfi választmányi tag sorában üresedésbe jött helyére, megválasztottak Dr Horváth Károly, Pálffy Jenő, Sebesi János és Szabó

Árpád; a többi 20 helyen megmaradtak akik voltak.

Damokos Andorné azonban az elnökséget semmi képpen se akarta elfogadni, sőt úgy a meghívásra kiküldött bizottság, mint a közgyűlés színe előtt, ismételtelen kijelentette, — hogy a megtisztelő bizalmat köszöni, — de az elnökségre többé nem reflektálhat.

Mégis hosszas kérés után, látva a szeretetnek, a feltétlen bizalomnak és az odaadó ragaszkodásnak lelkes egyhangú és impozáns megnyilatkozását, a bekövetkező válság kikerülése végett, meghozta az áldozatot, amidőn önmagát legyőzve, végre kijelentette, hogy elnöki helyén marad.

Elnök ezen kijelentését kitörő lelkesedéssel és éljenzéssel fogadták, mert ebben mindenki megnyugvást talált.

Demény Ferencné, mint rendező elnök, elébb szintén szabódott; de mert maradását az elnök elhatározásától tette függővé, elejtve az ellent állás fegyverét, egyszerűen leszerelte és szintén helyén maradt.

Jól is tette s hála érte, mert azt a helyet több energiával, jobb kedvel és fényesebb sikerrel talán senki se tudná betölteni! Éljenek és az egyesület virágozzék! .. d

KÜLÖNFÉLEK.

— **Előjáróválasztás Kossuthzászló alatt.** Mafelva község derek székely polgársága most választotta meg előjáróságot Dr Demeter Lőrinc főszolgabíró elnöke alatt. A polgárság a köztisztletben álló főszolgabíró Kossuth Lajos arcképével díszített nemzeti lobogóval fogadta. Mihálykó Lőrinc zászlótartó, mikor a főszolgabíró kérdezte a szokatlanul ünnepes felvonulás okát, azt felelte: azért hoztuk ide ezt a zászlót, hogy a megválasztandó előjárók ez alá kell esküdjének. Be

A „SZEKELY-UDVARHELY” TÁRCÁJA.

A székelyek reáltörténete 1562—1691-ig.

Irta: Connert János, ford. Balásy Dénes.
(Minden jog föntartva.)

(5. folytatás.)

De hát a XVI. században az adófizetésbe az aranyosi székelyek is beleestek. Minthogy azonban ők az 1562-iki általános székely támadásban nem vettek részt, azért korábbi jogaik élvezetében meghagyták s így ebben a székben János Zsigmond senkit sem taszított jobbágyágba. A székely javak elkobzási joga is a segesvári országgyűlésen csak a többi 6 székre nézve mondatott ki. Azonban az aranyosi székelyek is emez előjog megszüntetése folytán a többi székre zúdult következmények alól nem vonhatták ki magukat s így a jus regium végül közöttük is fészket rakott. 1620-ban Aranyos-szék 5 falujában eladományozza Bethlen Gábor a darabontok, szabadosok és oláhok jószágait, akik a moldvai hadjáratkor 1617-ben, a hadszolgálati kötelezettség alól kihúzták magukat, s ezért országgyűlési végzés alapján büntetésül a kincstári jobbágyok rendjébe teszi őket⁴⁴

A többi székelyek sorsában osztottak hát az aranyosiak is annyiban, hogy náluk is a harmadik rend adóköteles állapotba jutott, s hogy közülök a derekabbak és tehetősebbek a darabontok vagy pixidáriusok rendjébe tétettek.⁴⁵

Viszont továbbra is megtarthatták

az aranyosi székelyek az ők kapitányát, királybíróját és dullóját vagy székbiroját (index sedis). És itt különösen kiemelniünk és hangsúlyoznunk kell azt, hogy 1576-ban ebben a székben, volt még egy dulló vagy szolgabíró, míg a többi székben ez a tiszttség vagy hivatal egyidőre egészen eltűnik. S végül, hogy ekkor kezd lenni egy szolgabíróból (index sedis) hamarosan egy alkirálybíró (viceindex regius). Az alkirálybíró név 1576-ban még nem fordul elő. A szolgabíró vagy dullóval sem találkozunk már a XVII. században, ahelyett az alkirálybíró emlegetik az oklevelek.⁴⁶ Mindebben talán csak egyszerű névváltozásról van szó.

A főkirálybíró Aranyosszéken is királyi hivatalnok hasonló hatáskörrel és jogokkal, mint a többi székben. Többnyire csak egy főkirálybíró fungál itt, de néha kettő is.⁴⁷ Esküdték természetesen itt is vannak.⁴⁸ A pixidáriusok ama foglalkozását, mely szerint a dulló bíraskodása alól Báthori Kristóf idejében kiakarják magukat vonni s ügyeiket saját kapitányuk előtt tárgyaltatni, a fejedelem megakadályozza.⁴⁹

1600-ban a tordai táborgyűlés annyit megenged nekik, hogy ügyeiket a gyorsabb eljárás kedvéért először a hadnagy előtt, azután a kapitány előtt tárgyalathassák s végül a fejedelmi táblához fölebezzenek. Ugy látszik azonban, hogy itt hadi bíraskodás forog kérdésben, mely önmagában véve a széki bíraskodástól sokban különbözött.⁵⁰

Mig János Zsigmond alatt a 6 szék mindig egy kapitány alatt állott, addig Aranyosszék a saját kapitányát még a következő időkben is megtartotta.

Volt Aranyosszéken öt oláh falu; azok a széki tisztviselők bíraskodása alól magukat kiakarták vonni. De az országgyűlés utasítja őket 1623-ban, hogy pörös ügyeikkel a szolgabíró elé járuljanak.⁵¹ 1623-ban a darabontokkal együtt ők is figyelmeztetnek, hogy a szék jogszokásaihoz alkalmazkodjanak.⁵² A hadköteleseket Aranyosszéken is a szék dolgaira rászorították.⁵³

Voltak a széknek erdőségei, volt egy örökségi birtoka is, Bogát (prädium), azoknak használatára nézve számos székgyűlési végzés szól.⁵⁴ Hangsúlyoznunk kell itt újlag még egyszer, hogy a Székelyföldön, többé-kevésbé hasonlóan a királyföldhöz, egészen a nagy székely támadás idejéig, a királynak nem volt vagyoneklobzási joga (jus confiskatius), s hogy ezzel szemben teljes mértékben érvényesült a székelyek örökösödési joga, s e szerint a kihalt családok birtoka nem szállt a fiskusra, hanem a nemzetségre, vagy ha a nemzetség is ki volt halva, akkor a falura, vagy egy országgyűlési végzés szerint a szomszédokra.

A szék feladata.

A szék feladata hasonlít a vármegyék feladatához; közigazgatási vagy kormányzási és bíraskodási vagy törvénykezési kerületek voltak. A szék kötelessége volt először

is békében és háboruban a hadsereg felett való ellenőrzés. A fegyverfogható és szolgálatképes legénység nyilvántartását és vizsgálatát, valamint a katonai készségének háborus esetre jó karban tartását, a szék maga végeztette az ő tisztviselője, mindenek előtt a kapitány által. Még Mátyás király elrendelte volt, hogy a szék kapitányok tartsanak lehetőleg gyakran mustrát s az ilyen vizsgálati emberre, lóra, fegyverre s egyéb hadi készsége egyaránt kiterjedjen. Az ily hadiszemlék eredményeit nyilvántartás végett listákba írták, külön a gyalogságát, külön a lovaságát. Lovasság gyanánt a lófők szolgáltak, olyanok, akik rendszeren három sessióval (telekkel vagy nyilfölddel) bírtak s akiknek egy hadi vagy katonaló eltartására volt elegendő vagyonuk. Ha valaki magasabb rendben szolgált, többedmagával, kötelessége volt gondoskodni, hogy felszerelése révén továbbra is abban a rendben maradhasson. Ha pedig a lófő nem volt képes lovat tartani, akkor lefokozták vagy degradálták gyalogosnak. Mátyás király megparancsolta ugyan, hogy az ily lefokozás csak a széki gróf tudtával s a széki tisztviselők közbejöttével történjék, de ezt a meghagyást nem igen hajtották végre. Későbbi időkben gyakran tesznek panaszt a lófők a miatt, hogy őket a széki tisztviselők alsóbb rendbe listázták, mert a hadi szemle alkalmával véletlenül nem volt lovuk.

(Folyt. köv.)

is vitte a választási helyiségbe a nemzeti lobogót, mely mellett tényleg felekedtek a szép rend- és csendben megválasztott előjárók, kiket a magyarok Istene sokáig éltesse. Biró Ferenc főbíró, Olasz Péter pénztárnok és Simon Albert albíró lett egyhangulag közfelkiáltással. A választás előtt eskü alatt nyilatkozatot vettek a polgárok az egyes előjáróktól, hogy ezentúl a 48-as párt zászlója mellett küzdenek s azt soha el nem hagyják.

— **Városi közgyűlés.** Székely-Udvarhely város képviselőtestülete a hó 27-én (szombaton) d. u. 3 órakor a város bérházának tanácskozási termében rendkívüli közgyűlést tart. A tárgysorozat 8 pontból áll. Előterjesztésre kerül a közkórház csatornázása, a Csépi Zsuzsával kötött adásvevési szerződés, az önkéntes tűzoltótestülettel megújított köztisztasági és világítási, valamint Szabó Ferencsel újabb 6 évre kötött bérleti szerződés. Pénztárvizsgálati jegyzőkönyv, ugyancsak Szabó Albert és Sebessy Ákos virilis képviselők megbízottainak bejelentése. Id. Solymossy Lajos városi gazdatanácsos nyugdíjazása és helyének betöltése céljából a pályázat kihirdetése. Ezt megelőzőleg a „Székely-Udvarhely” előfizetésének beszüntetése és a vármegyei hivatalos lap megrendelése, amelyről külön is megemlékezünk.

— **Öngyilkosság.** Érszalaci Kovács Dénes városunkban hétfőn fűbelőtte magát. Nem akarta megérni, hogy apai örökségéből élve kitelepítsék. Temetése tegnap volt nagy részvét mellett.

— **A városi tanács a sajtószabadság ellen.** Székelyudvarhely város tanácsa, melynek véleményes javaslatával mult évi november hó 27-én Gotthárd János polgármester elnökelete alatt Kossuth Ferenc országgyűlési képviselőt, az egyesült ellenzéki pártok és az országos függetlenségi és 48-as párt vezérét egy szivvel-lelékkel, egyhangulag nagy lelkesedéssel meghozott határozattal városunk diszpolgárává megválasztotta, most köpenyegét fordított. A nemzeti küzdelem mellett rendíthetetlenül kitartó „Székely-Udvarhely” városi előfizetésének beszüntetése iránt tesz most az e hó 27-iki közgyűlésnek előterjesztést a tanácsot vezető Gotthárd János polgármester ur, aki ez idő szerint még nyugalmazás előtt álló ideiglenesen szabadságolt pénzügyi számvizsgáló. Valószínűleg ez utóbbi minőségének egyik fővárosi lapból átvett feltűntetése miatt nehezelt lapunkra s ez az igazság fájnoki és bosszút kíván állani, ha a város képviselőtestülete lépne meg s elhatározza, hogy az ő magán természetű bosszuját kitölthesse — a haladó-pártiak nagy öröme és nyugdíjazása előnyére. Mi azonban azt hisszük, hogy a város közönsége és a képviselőtestület hazafisága, nem fogja engedni, hogy egy ilyen szemérmetlen haladó-párti manőver diadalmaskodjék a nemzeti ügy felett, amelyet a „Székely-Udvarhely” valóban önzetlenül szolgál s amelyért a hivatalos körök teljes erővel ellene törtek. Meg akarják némitani. A szabad sajtót el akarják nyomni s mert ezt másképp nem tehetik, a hol csak befolyásuk van, a lap ed-

digi megrendelése mellőzését eszközlik ki.

— **Hivatásának áldozata** lett Biró Lőrinc István zetelaki hatósági erdőőr. Id. Karácson Istvánné és ifj. Karácson István az erdőbe mentek hogy tűzifát szerezzenek maguknak. Utközben találtak Biró Lőrinc István és Simén Ferenc hatósági erdőőrökkel, akik érdeklődtek emezek szándéka iránt. Azután az erdőőrök mit sem sejtve, kétfelé beindultak az erdőbe. Simén erdőőrt az előbbieket megtámadták és fejcsesepást mértek rá. A közelből oda-siető Biró menteni akarta társát, de vesztére, mert Karácsonnét hátulról levette ennek válláról a fegyvert és rálőtt Biróra, ki a vármegyei kórházban, kapott sérülései miatt meghalt. Simén Ferencet pedig Zetelakán apólják.

— **Dominó-estély.** A nőegyesület tegnapra hirdetett dominó-estélyt az Urania előadása miatt a jövő szerdán, január 31-én tartja meg.

— **Célzatos ferdítés.** A félhivatalos haladó-párti „Udvarhelyi Híradó” „erősen” belejött a pörölésbe. Lép-ten nyomon azt vitatja, hogy lapunk kiadója a Hivatalos Lappal egyetemben három éven át ingyen lett volna köteles megküldeni a „Székely-Udvarhely”-t az összes községeknek s így miután előfizetésért küldötte, aminthogy egy önálló és magántulajdon kepező rendes lapot másképp nem is szokás, sőt lehetetlen küldeni, „jogosultak” lennének a községek „kárterítési keresetét” indítani lapunk kiadóhivatala ellen. Cital egy szerződési pontot, mely úgy az alispán, mint a szerződés kiállítását eszközölő tiszti főügyész által jól tudott dolog, hogy nem a Hivatalos Lap előfizetésére kötelezett községek és körjegyzőségek, hanem azon előadó tisztviselőkre vonatkozott, a kik előfizetés nélkül kapták és kapják mindenkor a Hivatalos Lapot. Miután ezt így tudja, tudta mindenki, így tudta és tudja az „Udvarhelyi Híradó” című félhivatalos haladó-párti újság is, azt kell higgyük, hogy célzatosan és teljes rosszhiszemiséggel rágalmoz s bujtogatja a közönséget ellenünk. Mivel pedig így áll a dolog a maga leplezetlen igazságában, a lapunk folyó évi 5-ik számában irtakat teljes egészében föntartjuk már csak azért is, hogy a bíróság előtt alkalom legyen rosszakaratu ferdítéseit kellő értékére leszállítani. El vagyunk készülve, hogy a haladók, — miután tettüket szegyenlik — mindent elkövetnek szökímondó, a polgárság jogait védő függetlenségi és 48-as lapunk ellen. Megpróbálták azt alispáni rendelettel, szelid nyomásokkal s több ilyen hathatósan vélt rugdalózással hátrébe szorítani. Mi azonban Judás-pénzért nem harcolunk. A mi törekvésünk Kossuth apánk eszméinek megvalósítása s ezért hazafias lelkesedéssel küzdünk; befolyásolni, megvásárolni lapunkat nem lehet. A bérénhad csak addig szolgál, míg fizetik. Lapunk pedig a hazafias, tántoríthatatlan eszmékkel vértelve, bizunk küzdelmünk, a magyar nemzet harcának fényes győzelmében, mely előbb-utóbb bekövetkezik. A félhivatalos pedig pörölhet. Nálunk nem akad Drill-re, ki az ítéletet előre megkésztse...

— **Táncestély Oklándon.** Az oklándi kaszinó február 3-án a község háza termében zártkörű táncestélyt rendez személyenkint 2 K belépő díjjal. A meghívókat e napokban küldik szét.

— **Az Urania** igen sikerült előadásban mutatta be a Párisi asszonyt és tegnap este Skóciát. Ma az orosz-japán háboru kerül sorra. Az előadások iránt élénk az érdeklődés. Tegnap délután ifjusági előadás is volt.

— **Népnevelési egyesület** Kobárfalván, mint lapunknak írják, Miklós Jenő tanító vezetése alatt meg-

alakult a megyénkben annyit emlegetett vidéki „Népnevelési egyesület”, a melynek f. hó 21-én d. u. tartott gyűlésén Dr. Jankovits Pál székelykereszturi járásorvos tartott igen szép és tanulságos előadást „Az alkohol élvezésének következménye az egyénekben és a nemzedékekben” c. alatt. Előadását képekkel bizonyította, hogy annál maradandóbb legyen. A gyűlésen 60 szülő volt jelen, kik az előadást eber figyelemmel kísérték s így méltán hisszük, hogy a tanultakat értékesíteni is fogják. A „Népnevelési egyesület” folyó évi február hó 4-én ismét tart gyűlést, mely alkalommal 2 nyilvános előadás lesz. Vajha a vidékiek, illetve más községbeliek s különösen a tanügy emberei is meglátogatnák ez új egyesületet és ahoz hasonló alapítanak.

— **A rendcsinálás áldozata.** Székelykeresztur vidékéről a cigányok szombaton Ujszékelyen tartották meg az évenként szokásos cigánybált. — Másnap Székelykeresztur felső részében Dané Zsigmondné korezmájában pálinkáztak. Ezután az uton a fiatalabb cigányok és leányok játékokat kezdtek. Egyik cigányleány gyöngye leszakadt s ebből dulakodás lett. Nemes Péter Mózes tordálfalvi székely volt a fuvarosuk, aki közbelépett és szét akarta választani a veszekedőket. Másfelől meg sürgette, hogy induljanak, mert a lovak izzadtak és a hidegben megfáznak. A jószándéku fuvarosnak estek a cigányok és belekötöttek. Nemes az ostora nyelével közébük ütött. Erre Barabás Bálint 18 éves tarsafalvi cigány előrántott zsebéből egy 7 mm-es revolvért és közvetlen közelből rásütötte Nemesre, aki azonnal meghalt. A cigány szörnyen megijedt s elszaladt egy 50 lépésnyire fekvő üres telekre és öngyilkossági szándékból magára lőtt. Azonban a golyó szeme alatt a pofacsontba furódott anélkül, hogy halált okozott volna. A gyorsan megérkezett csendőri járőr elfogta Barabást és bekísérte a kir. ügyészséghez. Nemes Mózes özvegye és két árvája siratja.

— **Falusi korcsmákon** esténként még az iskolás gyermekek is épen oly háborítlanul kártyáznak „dióba” és „pénzbe” egész sereggestől, mint a mult tél folyamán a nélkül, hogy a rendőrhatalóságnak ideje és gondja lenne a figyelmét rájuk kegyelmenesen kiterjeszteni. Természetes, hogy kártyázás közben isznak is, mert az nem elég fűtésre és világításra a korcsmárosnak, a mit a dión nyer. Az is természetes, hogy egyuttal keményen szivaroznak és köpdősnek is, hogy legyen minél több nyavalya s legyen alkalma épen magának a rendőrhatalóságnak kórházak, szanatoriumok újabb megújabb létesítése által történelmi jelentőségű érdemekre szert tenni. Ez nagyon szép politika. A közelmúlt tél folyamán is siker nélkül szólaltam fel. Tudom, hogy most sem fog senki semmit mozdítani e tekintetben, mert egyéb dolga van, s az a közérkölc és az a közegészség nem érdemel figyelmet, csupán a statisztikai adatok szorgalmas gyűjtése s azok eredményén való tettettett jajgatás félvénykénti elzengedezése sokak hallatára. (Küsmödi.)

— **Az egyik haladó-párti újságban** valami adózó nevű egyén kétségbe vonta azon állításunkat, hogy Szentkirály községben 700 percentes pótdadó terheli a lakosságot. Utána néztünk azon adatoknak, melyekkel egyik előző évben az iskola állami-segélyét kérelmezték Szentkirályról s tényleg kiderült, hogy az állami egyenes adón kívül akkor a községi pótdadó 55, közbirtokossági adó 190, egyházi adó 100, utadó 60 és iskolaadó 300 százalék volt. Ez pedig nem 700, hanem 705 percent. Azt hisszük, hogy azóta a viszonyok nem változtak s épen ezért visszahárítjuk alaptalan vádaskodását a cikkíróra.

— **A segesvári magyar kaszinó** saját pénztára javára február 1-én az iparegylet nagytermében zártkörű hazias jellegű táncestélyt rendez. Személyjegy 3 K, családjegy 7 K. Kezdeté este 9 órakor.

— **Késelés Farkaslakán.** Balog Ferenc 56 éves napszámost Szász Csunyi Ferenc vasárnap késsel súlyosan összeszurkálta Farkaslakán. A sebesültet beszállították a helybeli közkórházba.

— **Tőkepénzesek figyelmébe.** A székelyudvarhelyi ipari és gazdasági hitelszövetkezet igazgatósága és felügyelő bizottsága együttes ülésében a betétek után, az 1906. évre is 5 százalékos kamatot és a szokásos tőkekamatadó fizetését határozta el. Az igazgatóság.

Tisztelettel felkérjük előfizetőinket, hogy az illető postahivataloknál az előfizetés megújítása iránt lehetőleg gyorsan sziveskedjenek intézkedni, hogy a lap küldése fennakadást ne szenvedjen.

— **Szorgalmas fiatal ember** irodában foglalkozást keres. Igényei szerények. Cim e lap kiadóhivatalában.

— **Házi cselédnek** egy 15—16 éves székely leány évi bér mellett alkalmazást nyer.

Társ-szerkesztő és laptulajdonos:

Betegh Pál

Kiadja: Betegh Pál és Társa újságkiadó intézete.

Csak oly otthonban

található fel a családi tűzhely boldogsága, ahol a gyermekek egészségesek és erősek. A legjobb szer gyermekek egészségének fenntartására a SCOTT-féle EMULSIÓ, mely a legfinomabb norvégiai gyógycsukamájolajból készül alfoszorsavas méz és nátron hozzáadásával.

Ahol SCOTT-féle EMULSIÓ van használatban, ott gyenge, beteges és növéstükben visszamaradt gyermekeket nem találhatni. Minden gyermek előszeretettel veszi, mert a SCOTT-féle EMULSIÓ kellemes, édes ízű és a leggyengébb gyomru gyermek által is megemészthető.

A SCOTT-féle EMULSIÓ valódiságának jele a „hátán nagy csukahalat vivő halász” védjegy.

Kapható minden gyógyszer-tárban.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levélbélyeg beküldése ellenében minta üveggel bérmentve szolgál:

Dr. BUDA IEMIL

„Városi gyógyszer-tára” BUDAPEST, IV., Váci-utca 34/50.

Egy eredeti üveg ára: 2 K 50 f.

